

klar over, at de ønsker at fortsætte ægteskabet. For disse mennesker er det en væsentlig fordel ved separationsordningen, at der er en forholdsvis nem adgang til at få ægteskabet reetableret fuldt ud. Det sker uden myndighedernes indblanding blot ved at fortsætte eller genoptage samlivet, jf. ægteskabslovens § 31.

Efter svensk ret er ægtefæller, der inden for betænkningstidens etårsperiode ønsker at ændre retstilling, nødt til at rette fornyet henvendelse til myndighederne for at få annulleret betænkningstiden og dermed få ægteskabets fulde retsvirkninger til at gendrive.

Arbejdsgruppen har endvidere fundet, at en kommende ordning må tage hensyn til den gruppe, der frivilligt vælger en separationsperiode, der er noget eller meget længere end den lovmæssige. Dette sker efter arbejdsgruppens opfattelse ikke i fornødent omfang ved den finsk-svenske betænkningstid, hvorefter ægtefællerne, uanset om samlivet er ophævet, skal kræve skilsmisse inden 1-års fristens udløb for at opnå skilsmisse på grundlag af betænkningstiden. Tages et initiativ ikke, falder de foreløbige beslutninger, der er truffet om vilkårene, bort, selv om ingen af ægtefællerne har noget ønske om at genoptage samlivet, og der derfor fortsat er behov for en regulering. Hvis en af ægtefællerne fortsat ønsker ægteskabet opløst, må denne begynde forfra med en ny betænkningstid.

Arbejdsgruppen har samtidig peget på, at der ved udformningen af reglerne bør lægges afgørende vægt på, at størstedelen af parrene ophæver samlivet før eller ved separationen og dermed prøver at leve hver for sig, samt at de fleste separerede bliver skilt kortere tid efter separationstidens udløb. Skønsmæssigt 70-80 % af separationerne ender med skilsmisse, idet forsøget på at bevare ægteskabet mislykkes. For dette flertal har arbejdsgruppen fundet, at det er en stor fordel, at der efter gældende ret senest i forbindelse med separationen tages endelig stilling til vilkårene, d.v.s. spørgsmålet om forældremyndighed, bidragspligt, hvem der skal fortsætte et eventuelt lejemål vedrørende familiens bolig og størrelsen af et eventuelt § 56-krav. De vilkår, der er fastsat ved separationen, gælder som nævnt normalt også for tiden efter en skilsmisse opnået på grundlag af separationen – de såkaldt gennemgående vilkår. Princippet om pligtmæssig stillingtagen til en række vilkår straks ved separationen og om i vid udstrækning at gøre disse vilkår gennemgående har været fremherskende i nyere dansk ægteskabslovgivning.

På denne baggrund er der efter arbejdsgruppens opfattelse kun meget begrænset behov for en formaliseret betænkningstid uden samlivsophævelse, efter at ægtefællerne eller en af dem har besluttet at rette hen-

vendelse til myndighederne om ægteskabets opløsning. Hensynet til, at parterne kan få de praktiske problemer, som knytter sig til det at leve adskilt, løst, forekommer at veje tungere end det at imødekomme et muligt behov for under et fortsat samliv at få registreret en betænkningstid med begrænsede retsvirkninger. En afgørende styrke ved separationsinstituttet er netop den endelige afklaring af vilkårene, som modsvarer de praktiske behov i det overvejende antal tilfælde, frem for det finsk-svenske system med foreløbige afgørelser ved betænkningstidens begyndelse og fornyet stillingtagen ved skilsmissen.

Arbejdsgruppen har på denne baggrund overvejet den nærmere udformning af kravet om *samlivsophævelse*, idet det er væsentligt, at reglen om separationsbortfald ved samlivgenoptagelse ikke medfører, at parterne afstår fra at gøre forsøg på at genoptage samlivet af frygt for at blive »fanget« i ægteskabet på et for spinkelt grundlag. Gældende praksis, som er beskrevet i betænkningen side 22-25, giver efter arbejdsgruppens opfattelse ægtefællerne ganske vidtgående muligheder for sådanne forsøg med at fortsætte ægteskabet. Praksis skønnes at være rimelig liberal og er i vidt omfang afpasset efter de konkrete behov i den enkelte situation. Arbejdsgruppen har forudsat, at denne smidige ordning fortsættes og har fundet, at en yderligere lempelse af kravet om samlivsophævelse vil være vanskelig, når ægtefæller, der er enige herom, kan få skilsmisse efter et halvt års separation. Ved en ændret formulering af kravet om samlivsophævelse har arbejdsgruppen søgt mere dækkende at beskrive den praksis, der har udviklet sig omkring den gældende § 31 vedrørende genoptagelse af samlivet.

9. Ægteskabslovens § 5.

Efter § 5 i den gældende lov må den, som er sindssyg eller åndssvag, ikke indgå ægteskab uden tilladelse.

Denne bestemmelse har været overvejet i et udvalg, som justitsministeren nedsatte i december 1968 med den opgave at overveje, i hvilket omfang adgangen for sindssyge og åndssvage til at indgå ægteskab fortsat bør være betinget af særlig tilladelse. Udvalget har afsluttet sit arbejde i efteråret 1972 med afgivelse af betænkning nr. 658/1972. Efter en samlet bedømmelse på baggrund af de foreliggende oplysninger, herunder om forbudets lidet effektive karakter, fandt flertallet af udvalgets medlemmer, at beskyttelsehensynene ikke længere kunne bære et forbud mod ægteskab. Når forbudet af flertallet blev anset for lidet effektivt, skyldtes dette især, at de pågældende ikke kunne hindres i at have bofællesskab.